

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-23>

УДК 338.2

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ЗРОСТАЮЧОЇ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

EFFICIENCY OF ECONOMIC POLICY IN THE CONTEXT OF GROWING DIGITAL TRANSFORMATION

Змієвець Дмитро Леонідович

магістр,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-7014-4186>**Zmiievets Dmytro**

Taras Shevchenko National University of Kyiv

Стаття досліджує актуальне питання ефективності економічної політики в умовах стрімкого розвитку цифрової трансформації сучасного суспільства. Зростаюча цифрова трансформація впливає на всі аспекти глобальної економіки, створюючи нові можливості і виклики для економічної політики. У статті проаналізовано заходи та стратегії, які можуть бути найбільш ефективними в управлінні економічною ситуацією в контексті цифрової трансформації. Розглянули ключові стратегічні напрямки, які можуть бути використані для підвищення ефективності економічної політики в умовах цифрової трансформації, а саме створення сприятливого регуляторного середовища для інновацій, розвиток навичок цифрової грамотності, підтримка малих та середніх підприємств у впровадженні цифрових технологій, інвестування в дослідження та розвиток.

Ключові слова: цифрова трансформація, економічна політика, інновації, регуляторне середовище, цифрова грамотність, ефективність економічної політики, цифрова інфраструктура, економічне зростання, глобалізація.

In today's world, where technologies and digital innovations are rapidly developing, the effectiveness of economic policy is becoming an important issue for countries and the global economy as a whole. The article explores the topical issue of economic policy efficiency in the context of the rapid development of digital transformation of modern society. The growing role of digital tools, platforms, and data in modern society and economy poses significant challenges to governments and regulators in formulating and implementing economic policies. The article examines the current problematic aspect of economic policy effectiveness in the context of active digital transformation, which is shaping new realities for global and regional economies. The growing digital transformation is affecting all aspects of the global economy, creating new opportunities and challenges for economic policy. The article analyzes the measures and strategies that can be most effective in managing the economic situation in the context of digital transformation. The key strategic directions that can be used to improve the effectiveness of economic policy in the context of digital transformation are considered, namely, creating a favorable regulatory environment for innovation, developing digital literacy skills, supporting small and medium-sized enterprises in the implementation of digital technologies, and investing in research and development. The research in this article identifies strategic challenges facing governments, businesses, and society in the context of digital transformation and provides recommendations for improving the effectiveness of economic policy. The research in this article helps to reveal the key challenges and opportunities arising from digital transformation and provides recommendations on optimal strategies for achieving effective economic policy in the new environment. This article is important for practitioners, researchers, and policy makers who are interested in modern economic policy in the context of digital transformation and seek to understand how to achieve optimal development in this new economic landscape.

Keywords: digital transformation, economic policy, innovation, regulatory environment, digital literacy, economic policy efficiency, digital infrastructure, economic growth, globalization.

Постановка проблеми. У сучасному світі рівень розвитку цифрових технологій відіграє визначальну роль у конкурентоспроможності країн і впливає на їх економічний розвиток.

Перехід до цифрової економіки розглядається як ключова рушійна сила економічного зростання, проте він створює низку викликів та можливих загроз.

За останні роки було зафіксовано значний прогрес у багатьох аспектах цифрового розвитку, проте існують проблеми, які потребують вирішення. Зокрема, можливості, що надаються цифровими технологіями, безпрецедентні, але необхідна ефективна стратегія їх впровадження та розвитку цифрового простору країни.

Бачення цифрового простору країни базується на створенні спільної безпечної та масштабованої цифрової інфраструктури, але цей процес потребує гармонізованого законодавства і нормативно-правової бази для регіональної інтеграції та здійснення цифрової трансформації.

Успішне впровадження цифрових технологій також залежить від залучення різних зацікавлених сторін, включаючи органи державної влади, приватний сектор, дослідницькі установи та громадянське суспільство. Важливою є підготовка кадрів та підвищення обізнаності суспільства щодо переваг цифрової трансформації [11].

Крім того, існує необхідність у створенні технологічно сумісних інфраструктур та забезпеченні інтероперабельності цифрових рішень для забезпечення ефективного та безпечного функціонування цифрової економіки. Отже, стаття буде спрямована на дослідження цих проблем та надання рекомендацій щодо ефективного розвитку цифрової економіки в умовах зростаючої цифрової трансформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Світовий досвід і досвід Європейського Союзу в галузі розвитку цифрової економіки розкривають потужний економічний вплив впровадження Цифрового порядку денного. Глобальні транскордонні потоки даних зростають і вже досягли неймовірних масштабів, підсилюючи світовий ВВП більше, ніж світова торгівля товарами.

За динамікою розвитку економіки в цифрову епоху не стоять лише нові технологічні компанії. Понад 75% доданої вартості створюється в традиційних галузях завдяки підвищенню продуктивності через використання Інтернету.

Світовий досвід показує, що цифрова економіка відіграє ключову роль у прискоренні глобального економічного розвитку, створенні нових ринків та інклюзивного та сталого зростання. Однак цей шлях до успіху вимагає ретельної підготовки і впровадження відповідних механізмів лідерства в цифровій економіці [10].

Дослідження Світового банку «Отримання цифрових дивідендів: ефективно використання Інтернету для розвитку в Європі та Центральній Азії» показує, що не всі суспільні групи та країни одержують однакові переваги від поширення Інтернету, що призводить до зростання нерівності як на міжнародному, так і внутрішньому рівні. Все це залежить від вибору ефективних механізмів впровадження цифрової трансформації та створення умов для суттєвих суспільних змін [4].

Важливо відзначити, що концепція цифрової економіки надалі розвивається на фоні зростаючих можливостей цифрових технологій. Вона впливає на всі сфери суспільства, змінюючи спосіб взаємодії людей, економіку, навички і політичні рішення.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У нашій статті ми зосередимо увагу на виділенні невирішених раніше аспектів загальної проблеми розвитку цифрової економіки. Вирішення цих питань є критично важливим для подальшого успішного розвитку сучасного суспільства та господарства в умовах активного цифрового перетворення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання):

1. Дослідити світовий досвід та публікації, що стосуються розвитку цифрової економіки, зокрема досвіду світу та Європейського Союзу, та виділити ключові висновки та відмінності.

2. Проаналізувати вплив розвитку цифрової економіки на глобальний ВВП та продуктивність традиційних галузей економіки через використання Інтернету.

3. Висвітлити важливість побудови цифрової інфраструктури та платформ для ефективного реалізації цифрового потенціалу країни та забезпечення нових можливостей для росту та конкурентоспроможності.

4. Проаналізувати проблеми та ризики, пов'язані з нерівностями у вигодах від цифрової трансформації та надати рекомендації щодо забезпечення інклюзивності та сталості цього процесу.

5. Розглянути динаміку розвитку цифрової економіки та її вплив на різні аспекти суспільства, включаючи економіку, навички та політику.

6. Підкреслити необхідність подальшого дослідження та розвитку стратегій для успішної цифрової трансформації, зокрема з урахуванням найновіших тенденцій у розвитку цифрових технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрова економіка стає ключовим драйвером розвитку у сучасному світі, пронизуючи всі аспекти суспільства. За даними Всесвітнього економічного форуму, ця трансформація охоплює не лише сферу економіки, а й впливає на характер міжособистої взаємодії, навички, необхідні для успішної роботи, і навіть на процес ухвалення політичних рішень. Європейський Союз визнає цифрову економіку як «найбільш важливу рушійну силу інновацій, конкурентоспроможності та зростання у світі» [9].

Однак цифрова трансформація – це не просто впровадження окремих технологій. Це процес якісних та революційних змін, які стосуються не лише окремих галузей, але й структури економіки в цілому. Центри створення доданої вартості переміщуються від традиційних галузей до цифрових ресурсів і наскрізних цифрових процесів, що породжує новий технологічний уклад та створює нові галузі економіки.

У світлі цифрової трансформації країни мають можливість трансформувати різні сфери своєї економічної діяльності. Наприклад, транскордонні цифрові державні послуги дозволяють громадянам та жителям різних країн легко користуватися державними послугами за межами своїх країн. Це відкриває можливості для створення «з'єданого континенту» і єдиного цифрового ринку в межах Євросоюзу [5].

Цифрові технології значно підвищують ефективність торгівельних операцій, покращують прозорість та звітність, сприяють усуненню затримок і зниженню ризиків корупції. Зменшення витрат на переміщення нецифрових товарів і послуг, зокрема через регіональні митні реформи, обіцяє призвести до значного економічного вирашу та сприяти росту цифрової торгівлі [3].

Загалом, глобальна цифрова економіка перебуває на стадії активного зростання, швидкого розвитку інновацій, а також широкого застосування цифрових технологій у всіх галузях. За даними «Доповіді про світовий розвиток 2021» Світового банку, ця трансформація забезпечує зростання через інклюзивність, підвищення ефективності та розвиток інновацій. Ці механізми сприяють збільшенню торгівлі, залученню капіталу та робочої сили, а також підсилюють конкурентну боротьбу [8].

Таким чином, цифрова трансформація не лише визначає сучасний економічний ландшафт, але й перетворює суспільство, надаючи

нові можливості та виклики, які потребують уваги та стратегічного планування національних та міжнародних громадських організацій.

Цифрова трансформація має величезний потенціал впливу на економіку та суспільство, і європейські органи влади, зокрема Європарламент, активно розглядають цей процес як можливість покращити економічну ситуацію. За даними Європарламенту, впровадження інноваційних технологій, таких як хмарні сервіси та аналітика даних, може призвести до додаткового зростання ВВП Європи на суму 200 мільярдів євро до 2030 року. Це відбувається завдяки підвищенню ефективності галузевих процесів та новим можливостям, які принесе цифрова трансформація [5].

Проте, разом із перевагами цифрової трансформації приходять і виклики, особливо у сфері ринку праці. Ця трансформація відбувається поступово, в міру залучення все більшої кількості традиційних секторів економіки до цифрового середовища. Вона має комплексний характер і впливає на робочі місця по-різному.

З одного боку, цифрова трансформація призводить до оптимізації процесів, роботизації та загального підвищення ефективності, що може призвести до виведення певної кількості робочих місць із економіки. Але варто зауважити, що ця трансформація також стимулює створення нових робочих місць, особливо в секторі інформаційних технологій та цифрових послуг.

Згідно з даними глобальних досліджень, переважна більшість робочих місць, що створюються внаслідок цифрової трансформації, мають позитивний вплив. Наприклад, компанія McKinsey оцінює, що одне нове робоче місце в секторі інформаційних технологій стимулює створення 2–4 робочих місць в економіці загалом. Компанія PWC показує, що зростання цифровізації на 10% знижує рівень безробіття на 0,84% [7].

Приклади провідних країн світу підтверджують ці тенденції. Наприклад, за даними Державного інформаційного центру Китаю, внаслідок буму в секторі електронної комерції було створено 10 мільйонів робочих місць в інтернет-магазинах та пов'язаних із ними сервісах, що складає близько 1,3% від рівня зайнятості в країні [6].

Цифрові технології також можуть сприяти покращенню державних послуг для населення та бізнесу. Інноваційно орієнтовані уряди полегшують громадянам доступ до державних послуг і переходять від простого

адміністрування до активної участі громадян у розробці та наданні послуг. Це підвищує ефективність роботи органів влади та рівень довіри населення до влади [2, с. 228].

У світлі цих фактів важливо підтримувати розвиток цифрової економіки та впровадження сучасних технологій, а також враховувати вплив цього процесу на ринок праці та суспільство в цілому. Регулятори та уряди повинні створити сприятливі умови для цифрової трансформації, одночасно розробляючи стратегії щодо забезпечення соціальної включеності та підтримки тих, хто може бути вразливим перед цими змінами [1, с. 211].

Висновки. Цифрова трансформація стала невід'ємною частиною сучасного світу і має глибокий вплив на всі аспекти нашого суспільства. Всесвітній економічний форум та Європейський союз підкреслюють, що цифрова економіка відіграє ключову роль у сприянні інноваціям, конкурентоспроможності та зростанню в глобальному масштабі. Цифрова трансформація включає в себе не лише технологічні зміни, але і принципові перетворення в структурі економіки та створенні нових галузей і можливостей. Ця трансформація також

впливає на ринок праці. Втручання технологій та автоматизація процесів можуть призвести до виведення деяких робочих місць із економіки. Однак, дослідження показують, що переважна більшість нових робочих місць, створених завдяки цифровій трансформації, мають позитивний вплив. Це відкриває можливості для створення робочих місць у секторі інформаційних технологій та цифрових послуг, а також покращення якості державних послуг та зростання довіри до влади. На міжнародному рівні, цифрова трансформація може сприяти розвитку міжнародної торгівлі та співпраці. Вона дозволяє розвивати транскордонні цифрові державні послуги, поліпшує прозорість і звітність, та знижує корупційні ризики. Це важливий крок у напрямку створення єдиного цифрового ринку та зміцнення міжнародних відносин. Завдяки цифровій трансформації, ми маємо можливість поліпшити якість життя, підвищити ефективність економіки та створити нові можливості для розвитку. Однак, важливо враховувати вплив цього процесу на всі верстви суспільства та приймати заходи для забезпечення соціальної справедливості та включеності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Краус Н. М. Цифровізація в умовах інституційної трансформації економіки: базові складові та інструменти цифрових технологій. *Інтелект XXI*. 2018. № 1. С. 211–214.
2. Саух І. В., Шиманська В. В., Момонт Т. В. Цифрова економіка України: сучасний стан, тенденції, проблеми розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 2. С. 228–234.
3. Цифровізація як нова реальність України. *LexInform: Правові та юридичні новини, юридична практика, коментарі*. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/tsyfrovizatsiya-yak-nova-realnist-ukrayiny/> (дата звернення: 12.09.2023).
4. European Commission. (2020). Shaping Europe's Digital Future: Communication on the Digital Compass 2030. European Commission.
5. European Parliament. (2020). Report on a Digital Services Act: Improving the functioning of the Single Market. European Parliament.
6. The Economist. (2021). The Promise and Peril of Our Gene-Editing Powers. *The Economist*.
7. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2020). Digital Economy Report 2020: Cross-border data flows and development. UNCTAD.
8. World Bank. (2020). Doing Business 2020: Comparing Business Regulation in 190 Economies. World Bank Group.
9. World Economic Forum. (2021). The Global Risks Report 2021. World Economic Forum.
10. World Intellectual Property Organization (WIPO). (2020). World Intellectual Property Report 2020: Artificial Intelligence – A Race Between Policy and Technology. WIPO.
11. World Trade Organization (WTO). (2020). World Trade Report 2020: Government policies to promote innovation in the digital age. WTO.

REFERENCES:

1. Kraus, N. M. (2018). Tsifrovizatsiya v umovakh instytutitsynoyi transformatsiyi ekonomiky: bazovi skladovi ta instrumenty tsyfrovyykh tekhnolohiy [Digitalization in the context of institutional transformation of the economy: basic components and tools of digital technologies]. *Intellect XXI*. № 1. P. 211–214. [in Ukrainian]

2. Saukh, I. V., Shimanskaya, V. V., Momont, T. V. (2019). Tsifrova ekonomika Ukrayiny: suchasnyy stan, tendentsiyi, problemy rozvytku [Digital economy of Ukraine: current state, trends, problems of development]. *Bulletin of Khmelnytsky National University*. № 2. P. 228–234. [in Ukrainian]
3. Tsifrovizatsiya yak nova realnist Ukrayiny. LexInform: Pravovi ta yurydychni novyny, yurydychna praktyka, komentari [Digitalization as a new reality of Ukraine. LexInform: Legal and legal news, legal practice, comments]. Retrieved from: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/tsyfrovizatsiya-yak-nova-realnist-ukrayiny> [in Ukrainian]
4. European Commission. (2020). Shaping Europe's Digital Future: Communication on the Digital Compass 2030. European Commission.
5. European Parliament. (2020). Report on a Digital Services Act: Improving the functioning of the Single Market. European Parliament.
6. The Economist (2021). The Promise and Peril of Our Gene-Editing Powers. The Economist.
7. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) (2020). Digital Economy Report 2020: Cross-border data flows and development. UNCTAD.
8. World Bank (2020). Doing Business 2020: Comparing Business Regulation in 190 Economies. World Bank Group.
9. World Economic Forum. (2021). The Global Risks Report 2021. World Economic Forum.
10. World Intellectual Property Organization (WIPO) (2020). World Intellectual Property Report 2020: Artificial Intelligence – A Race Between Policy and Technology. WIPO.
11. World Trade Organization (WTO). (2020). World Trade Report 2020: Government policies to promote innovation in the digital age. WTO.